

jako velikansk, kakor so tudi stroški poldruga milijona ogromni. Veliko se je uže tožilo o tem mostu, da je prenizek in da ob času, kedar Sava naraste, ne morejo trgovske ladije pod njim dalje. Po sredini mosta je napravljen tir za železnico, katera Bosno sklepa z Ogersko.

V Brodu treba je bilo prenočiti. Svetovalo se mi je, naj prenočim pri „rudeči hiši“, katera je najbolja gostilna v Brodu. S parobroda se hitro podam tje in prašam za prenočišče, al bilo je uže tako vse napolneno, da nisem mogel dobiti več sobe. Podvornik gostilnice pelje me v neko privatno hišo, kjer sem mogel prenočiti. Predno pa sem šel k počitku, podam se še k večerji v „rudečo hišo“, da si ogledam malo socialno življenje brodske. Nisem se nadejal, da je tu toliko madjarskega duha, akoravno sem uže poprej vedel, da Madjari ondi svojo politiko na vse kriplje širijo. Na vrtu igrala je godba madjarskih ciganov samo čardaše. Ti so se vrstili eden za drugim, kakor pri pojedini mleko, pri kateri je bilo vsako jelo napravljeno iz mleka, tako, da je bilo zmerom „mleško na mleku“. — Govorilo se je le nemški in pa madjarski. Hrvaščine skoro ni bilo čuti. Gosti bili so večidel madjarski židovi. V taki družini nisem se mogel dolgo zabavati; zapustil sem tedaj krčmo in se podal k počitku.

Bilo je zjutraj ob dveh, ko mi nekdo potrka na okno, da naj vstanem, ker uže je čas, da grem na železnico v bosanski Brod. Bil je to podvornik od „rudeče hiše“, ki me je prišel buditi, da se pripravim na daljno potovanje. Hitro se otovorim, kakor čiški konj, ter jo mahnem s podvornikom do „rudeče hiše“, kjer je čakal omnibus. Še pred tretjo uro odpeljemo se čez most v bosanski Brod. Hiše, kolikor sem mogel opaziti, bile so raztrgane, po turškem običaji. Večidel bile so znotraj razsvitljene, kajti one dni bil je turški praznik „ramazan“, o katerem bodem kasneje še spregovoril.

Ob pol četrte ure bili smo uže na kolodvoru, kjer si vzamemo listnice za vožnjo v Senico. Hiša na kolodvoru, kjer so pisarne, napravljena je bila iz desk. V pisarni sedel je oficir kakor „šef“ postaje z dvema vojakoma, ki sta bila železniška uradnika. Pri kasi plačal je vsakdo 9 for. in 22 krajc. Čudno se mi je zdelo, da se bomo vsi v enem razredu vozili, al kmalu sem zvedel, da na tej železnici je samo en razred, v katerem se vozi vsak, kdor hoče se voziti po bosanski dolini. Hitro se razdelimo po vozéh, kateri so bili pripravljeni, da nas odpeljejo v Senico. Ta železnica res mora človeka prisiliti na smeh, ko si ogleda vozove in pa lokomotive. Vozovi so podobni onim, v katerih vozijo po južni železnici premog, se ve da so veliko manjši. Nekoliko voz pokrito je s platnom, drugi pa so brez strehe. Tudi mašina je jako majhna, in čuditi se mora človek, da žvižga bolje, ko vsaka druga mašina. Mislil sem si, majhna je krota, al dela veliko hrupa, kakor Madjari s svojo politiko. Razdelili smo se po vozéh tako, da nas je v vsakem sedelo po 8 osob, za toliko ljudi jo prostora v njih. Širina železniškega tira je 78 centim., dakle za polovico manjši, kakor širina naših železnic. Družina naša bila je jako pomešana. Največ bilo je madjarskih judov, kateri so z raznim poslom in blagom popotovali v Sarajevo delat „gšeft“.

(Dal. prih.)

Slovensko knjižestvo.

* Odbor družbe sv. Mohora napoveduje, da bode za letošnje leto izdala sledeče knjige: 1) „Slovenski Gofine“ III. snopič, obsegajoč berila in evangelija od prve

do poslednje nedelje po binkošti, — 2) „Občna zgodovina“ VII. snopič, nadaljujoč zgodovino srednjega veka, — 3) „Škodljive domače živali“ v podobah, — 4) „Slovenske večernice“, — 5) Koledar za leto 1880. z drugim mnogoterim berilom in 6) „Filoteja“ ali navod k pobožnemu življenju.

Starinstvo.

„Ad Publicanos“.

Prošnja do domoljubov. *)

Ker sem v 38. listu lanskim „Novic“ dvomil o pravi legi tega rimskega kraja, nastopim še enkrat kritično to razpravo.

Kraj „Ad Publicanos“ nahaja se samo v eni rimski karti (Peutingerjevi), pa še ta ni izvirnik (original), in ker ni original, je mogoče, da so se male pomote pri kopiranju vrinile, katerih kopist ni opazil; mogoče je pa tudi, da je bil original uže tako zabloden, da se številka ni več natanko poznala.

Peutingerjeva karta ima od Emone do savskega mosta 9 rimskih milj, od savskega mosta do „ad publicanos“ pa 11 rimskih milj. To se se zgoraj opisanem vjema. Nasproti temu pa je od kraja „ad publicanos“ do Adransa samo 6 rimskih milj, to je, od Trojan le do Blagovice. Po kilometrih merjeno od „Zidov“ pri Trojanah do Gradišča pa znaša natanko 11 rimskih milj; zato pristopim prof. Müllnerjevemu mnenju, da je kraj „ad publicanos“ na Gradišči pri Podpeči stal, in dostavljam k njegovi iznajdbi zarad bližine kraja proti Savi še to, da onih 6 rimskih milj je moralo gotovo 11 po originalu biti. **) Po tem popravku je daljava po rimskih miljah in zarad bližje lege kot Blagovica proti Savi še bolj gotova.

*) Častite domoljube, kateri se za poznanje in starodavno zgodovino kranjske dežele brigajo, prosim uljudno, naj mi pošljejo popise vseh onih krajev, o katerih ljudstvo pripoveduje, „da je nekda ondi kak star grad ali grajščnica stala“. Razločuje pa naj se strogo, poimenuje li ljudstvo oni kraj „gradišče“ ali „starigrad“ = „grajščnica“, kajti „gradišče“ je ime rimskih in predrimskih gradov, „stari grad“ in „grajščnica“ pa srednoveških gradov. Naj mi pošljejo tudi popise krajev z imenovanjem „menišje“, „kloster“, „tabor“ in kako ime ima tak tabor še posebej. Razen tega prosim še imena vseh gradov, če se tudi v Valvazorju nahajajo, namreč popis, ali so še zdaj taki, kakor se v Valvazorji vidijo, ali so prezidani, ali v razvalinah, ali, če je uže zadnji sled o njih iz nadzemlje zginil in to, kako dalječ so in na katero stran od farne cerkve in pod katero vas spadajo, kako se imenuje hrib, na katerem je stal, kako memo tekoča vodica ali bližnji kraj.

Na podlagi listin in regist moje precejšnje zbirke iz srednjega veka mogoče mi bo, ako dobim popise v roke, sčasom obelodaniti to, še vedno naraščajočo se zbirko, in jo z na tančnim obsežkom vsakega v njej nahajočega se zgodovinskega imena preskrbeti, tako, da bo vsakemu mogoče z malim trudom za svoj spis zgodovino cerkve, grada, mesta, trga, fare, vasi in mnogo drugih zgodovinsko važnih stvari listinsko opisati. V listinah nahajam podružne cerkve, katere se ne nahajajo več v ljubljanskem katalogu, toraj so gotovo uže v razvalinah.

Prosim tedaj, naj se mi vse take stvari kolikor toliko opisane pošljejo na kongresni trg št. 13 v Ljubljano, da jih porabim za pojasnenje starinoslovstva, katerega inace zastoj pričakujemo.

Pisatelj.

**) Zablodena številka XI. se lahko v VI preobrbe, posebno če je komaj še razločljiva.

Pis.